

ОЦІНКА ВКЛАДЕНЬ БАНКУ ТА ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЗЕРВУ НА ПОКРИТТЯ МОЖЛИВИХ ВТРАТ ВІД АКТИВІВ У ВИГЛЯДІ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Показані загальні закономірності операцій із цінними паперами та іншими довгостроковими вкладеннями, проведена оцінка вкладень банку та формування спеціального резерву на покриття можливих втрат від активів у вигляді цінних паперів.

Банк є професійним учасником ринку цінних паперів і здійснює певні види професійної діяльності, а саме: торгівлю цінними паперами, депозитарну діяльність зберігача цінних паперів, діяльність щодо ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Вказані види професійної діяльності банк здійснює на підставі таких ліцензій: "Діяльність по випуску та обігу цінних паперів", "Депозитарна діяльність зберігача цінних паперів", "Діяльність щодо ведення реєстру власників іменних цінних паперів".

Банк здійснює операції з цінними паперами, які згідно з Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок" випускаються і знаходяться в обігу, зокрема: акціями, інвестиційними сертифікатами, облігаціями державної позики (в тому числі зовнішньої), облігаціями місцевих позик, облігаціями підприємств, казначейськими зобов'язаннями, ощадними (депозитними) сертифікатами, векселями, похідними цінними паперами тощо, а також цінними паперами іноземних емітентів, які допущені до обігу в Україні, та операції з паями [1, 4].

Бухгалтерський (фінансовий) облік цінних паперів ґрунтується на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах та стандартах.

Необхідність запобігання ризикам, притаманним операціям з цінними паперами, вимагає обов'язкового і неформального дотримання основних принципів оцінки та обліку, насамперед таких, як обачливість (обережність), нарахування доходів і витрат (у період до якого вони відносяться), перевага суті операції над формою.

Відповідно до вказаних принципів банк оцінює і відображає активи та зобов'язання за цінними паперами з достатньою мірою обережності, щоб не допустити перенесення існуючих фінансових ризиків на наступні періоди; не допускається переоцінка активів чи доходів і недооцінка витрат.

Справедлива вартість — сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та не-

залежними сторонами. Вона застосовується для оцінки всіх цінних паперів, крім цінних паперів, що утримуються до погашення, акцій та інших цінних паперів з нефіксованим прибутком у портфелі банку на продаж, справедливу вартість яких неможливо достовірно визначити, інвестицій в асоційовані та дочірні компанії [8].

Методика визначення справедливої вартості для кожної категорії цінних паперів, що знаходяться в портфелі банку (філії), визначається нормативно-правовими актами НБУ та внутрішніми положеннями [2, 3].

Визнання справедливої вартості цінних паперів, доходів і витрат та облік операцій, пов'язаних з цінними паперами, залежить від видів цінних паперів, характеру вкладень, методів сплати доходів, форми випуску та інших факторів, передбачених чинним законодавством, відповідними нормативно-правовими актами НБУ та внутрішніми положеннями банку (у разі, якщо за внутрішнім положенням банку неможливо визначити справедливу вартість цінних паперів, вони мають бути обліковані за амортизованою собівартістю, та за ними має бути підрахована сума очікуваного відшкодування та визнане зменшення корисності, тобто сформований резерв).

Класифікація цінних паперів та їх бухгалтерський облік здійснюються згідно з Інструкцією з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України, Положенням про порядок визначення справедливої вартості та зменшення корисності цінних паперів, іншими чинними нормативно-правовими актами Національного банку України, положеннями і правилами банку з питань застосування та обліку окремих видів цінних паперів і фінансових інструментів [5, 6, 7, 10].

Вкладення банку в цінні папери та інші довгострокові вкладення класифікуються і обліковуються за такими групами:

- а) цінні папери, які обліковуються в торговому портфелі;
- б) цінні папери в портфелі банку на продаж;
- в) цінні папери в портфелі банку до погашення;

г) інвестиції в асоційовані та дочірні компанії.

Асоційована компанія (підприємство) — це компанія, у якій інвестор має суттєвий вплив і яка не є ні дочірньою компанією, ні спільним підприємством інвестора. Суттєвий вплив передбачає, що інвестор прямо або через дочірні компанії володіє 20 % або більше голосів об'єкта інвестування. Суттєвий вплив існує, якщо інвестор (банк) прямо або через дочірні компанії володіє менше 20 % голосів об'єкта інвестування, але виконуються щонайменше дві з таких умов:

- інвестор (банк) має представників у раді директорів або аналогічному керуючому органі компанії;
- інвестор (банк) бере участь у визначенні стратегії і операцій компанії;
- здійснюється обмін керуючим персоналом між інвестором (банком) та компанією;
- інвестор (банк) надає компанії суттєву технічну інформацію.

Дочірня компанія (підприємство) — компанія, що контролюється іншою компанією. Контроль передбачає, що материнська компанія (банк) прямо або через дочірні компанії володіє 50 % або більше голосів об'єкта інвестування. Контроль є, якщо материнська компанія (банк) прямо або через дочірні компанії володіє менше 50 % голосів об'єкта інвестування, але має:

- частку управлінських голосів у компанії, що перевищує 50 % завдяки угодам з іншими інвесторами;
- право керувати фінансовою та виробничою політикою підприємства згідно із установчими документами;
- право призначати або звільняти більшість членів ради директорів або аналогічного керуючого органу компанії;
- право визначального голосу в раді директорів або аналогічному керуючому органі компанії.

Визнання (припинення визнання) цінних паперів за стандартними процедурами відображається в бухгалтерському обліку із застосуванням методу їх визнання (припинення визнання) на дату розрахунку.

У разі придбання або випуску банком процентних боргових цінних паперів за номіналом, з надбавкою (премією) або знижкою (дисконтом) бухгалтерський облік таких цінних паперів ведеться у розрізі кожної складової частини цінного паперу за відповідними балансовими рахунками.

Періодичність нарахування процентів та амортизація дисконту (премії) за борговими цінними паперами, в тому числі цінними паперами власної емісії, здійснюється залежно від умов випуску цінних паперів, але не рідше одного разу на місяць протягом періоду від дати придбання цінного паперу (або розміщення боргових цінних паперів власної емісії) до дати його реалізації (викупу) або погашення.

Нарахування процентів по всіх боргових цінних паперах, в тому числі власної емісії, здійснюється прямим методом відповідно до умов випуску. В разі якщо в умовах випуску застосована змінна ставка, банк здійснює нарахування з розрахунку зміненої ставки з дня, в який він дізнався про таку зміну, з обов'язковим приведенням нарахованих до цього доходів до необхідної суми згідно з новими умовами цінного паперу.

Цінні папери банку у торговому портфелі враховуються за справедливою вартістю без включення витрат

на придбання (які визначаються за рахунками витрат під час первісного визнання ЦП) та переоцінюються кожен раз згідно з розрахунком справедливої вартості відповідно до внутрішньобанківських положень.

Вкладення банку в статутний капітал підприємства (господарського товариства) у формі основних засобів і нематеріальних активів відображаються в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності за справедливою вартістю переданих активів.

Цінні папери банку у портфелі на продаж враховуються за справедливою вартістю із відображенням витрат на придбання за рахунками дисконту / премії та переоцінюються в кінці місяця згідно з розрахунком справедливої вартості відповідно до внутрішньобанківських положень.

Вкладення банку в статутний капітал підприємства (господарського товариства) у формі основних засобів і нематеріальних активів відображаються в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності за справедливою вартістю переданих активів.

Цінні папери у портфелі банку до погашення первісно враховуються за собівартістю та переоцінюються в кінці місяця за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка.

Ефективна ставка (Еф. ст.) відсотка розраховується для дисконтних ЦП за формулою:

$$\text{Ефективна ставка} = \left(\frac{\text{Номінальна вартість}}{\text{Ціна}} \right)^{\frac{365}{\text{Термін до погашення в днях}}} - 1 \quad (1).$$

Сума амортизації дисконту ($A_{д1}$) за період розраховується за формулою:

$$A_{д1} = (\text{Ціна} + A_{до}) \times \left[(\text{Еф. ст.} + 1)^{\frac{\text{Кількість днів в періоді}}{365}} - 1 \right] \quad (2).$$

Ефективна ставка відсотка розраховується для ЦП з премією за формулою:

$$\text{Ефективна ставка} = \left(\frac{\text{Ціна}}{\text{Номінальна вартість}} \right)^{\frac{365}{\text{Термін до погашення в днях}}} - 1 \quad (3).$$

Сума амортизації премії за період розраховується за формулою:

$$A_{п1} = (\text{Ном. вартість} + A_{по}) \times \left[(\text{Еф. ст.} + 1)^{\frac{\text{Кількість днів в періоді}}{365}} - 1 \right] \quad (4).$$

Амортизація дисконту (премії) не здійснюється для боргових цінних паперів, якщо величина дисконту (премії) на дату придбання є не суттєвою, тобто менша, ніж 1 % від суми номіналу. У такому разі вся сума дисконту (премії) збільшує (зменшує) процентні доходи під час первісного визнання цінного паперу.

Розрахунки амортизації дисконту (премії) ведуться в розрізі одного ЦП та придбаного пакета ЦП окремо за кожен календарний день, амортизація дисконту (премії) за останній період перед продажем або погашенням розраховується як різниця від загальної суми дисконту (премії) та суми амортизованого дисконту.

Зазначені формули підрахунку амортизації премії (дисконту) можуть бути використані при визначенні вартості відповідно до внутрішніх положень.

Зазначені формули підрахунку амортизації премії (дисконту) використовуються також при нарахуванні по

боргових цінних паперах власної емісії [9].

У разі прийняття КУАП банку рішення щодо переведення ЦП з портфеля на продаж в портфель до погашення банк надалі обліковує ЦП за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка, розрахованої після їх переведення.

Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії враховуються за первісною вартістю (вартістю придбання) та переоцінюються в кінці року за методом участі в капіталі.

Метод участі в капіталі — метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму частки інвестора в чистому прибутку (збитку) об'єкта інвестування за звітний період та на суму частки інвестора в сумі зміни загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування за звітний період.

Вкладення банку в статутний капітал підприємства (господарського товариства) у формі основних засобів і нематеріальних активів відображаються в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності за справедливою вартістю переданих активів.

Вкладення в іноземній валюті в асоційовані і дочірні компанії обліковуються у фінансовій звітності за офіційним курсом гривні до іноземних валют на дату здійснення інвестиції.

Усі цінні папери, крім цінних паперів, які обліковуються в торговому портфелі, переглядаються на зменшення корисності.

Зменшення корисності визнається на кожну дату балансу, якщо є об'єктивні докази однієї або кількох подій, які мають вплив на очікувані майбутні грошові потоки за цінними паперами.

Об'єктивними доказами, що свідчать про зменшення корисності цінних паперів, можуть бути відомості про:

- фінансові труднощі емітента;
- фактичне розірвання контракту внаслідок невиконання умов договору або прострочення виплати процентів чи основної суми;
- високу ймовірність банкрутства;
- реорганізацію емітента;
- зникнення активного ринку для цих цінних паперів через фінансові труднощі емітента;
- значне або тривале зменшення справедливої вартості акцій та інших цінних паперів з нефіксованим прибутком порівняно з їх собівартістю.

Банк здійснює операції з векселями відповідно до чинного законодавства, Положення про операції банків із векселями в національній валюті.

При здійсненні бухгалтерського обліку вказаних операцій необхідно забезпечити дотримання одного із основних принципів бухгалтерського обліку — перевагу змісту над формою. Керуючись цим принципом та виходячи зі змісту договорів, необхідно торгові операції з векселями відрізнити від кредитних та, відповідно до цього, здійснювати бухгалтерський облік таких операцій.

Облік коштів, наданих за врахованими банком векселями (простими та переказними), до настання строку платежу за векселем здійснюється за балансовим рахунком 2020 "Рахунки суб'єктів господарської діяльності за врахованими векселями", аналітичні рахунки за

яким відкриваються в розрізі платників за векселями.

Одночасно з цим врахований установою банку вексель передається на зберігання до грошового сховища такої установи, а номінальна вартість врахованого векселя на підставі акту прийому-передачі обліковується за позабалансовим рахунком 9819 "Інші цінності і документи" по номіналу.

Суми дисконту за врахованими векселями обліковуються за балансовим рахунком 2026 "Неамортизований дисконт за врахованими векселями суб'єктів господарської діяльності". Дисконт за врахованими банком векселями вважається процентним доходом банку, одержаним авансом, і амортизується за прямим, або рівномірним, методом протягом терміну врахування такого векселя банком. За вказаним методом залишок неамортизованого дисконту на день погашення цінного папера має бути нульовим. Якщо вексель реалізовано (продано) до часу погашення, то залишок неамортизованого дисконту повністю списується зворотною проводкою.

Амортизація дисконту здійснюється щомісяця в останній робочий день місяця з віднесенням розрахункової суми дисконту на рахунок 6022 "Процентні доходи за рахунками суб'єктів господарської діяльності за врахованими векселями".

Якщо на дату врахування процентного векселя за ним вже накопичено проценти, що збільшують ціну його врахування (придбання), сума таких процентів відноситься на балансовий рахунок 2028 "Нараховані доходи за врахованими векселями суб'єктів господарської діяльності".

При веденні бухгалтерського обліку конкретних операцій з векселями слід керуватися, крім вищевказаних нормативних актів, методичними рекомендаціями та вказівками з бухгалтерського обліку типових вексельних схем, технологічних карток та внутрішніх положень банку.

При проведенні торговельних, комісійних, кредитних та інших операцій з векселями відповідні структурні підрозділи установ банку повинні забезпечити:

- дотримання наданих повноважень, встановлених лімітів або індивідуальних дозволів на здійснення торговельних, комісійних та процентних операцій з векселями;
- дотримання основних принципів обліку вексельних операцій за відповідними балансовими і позабалансовими рахунками; відображення векселів за балансовою вартістю у розрізі кожної складової боргового цінного паперу: номінал, неамортизований дисконт або премія;
- розмежування в обліку векселів, придбаних у портфель банку, кредитних і розрахункових операцій з векселями;
- правильне врахування їх в розрахунках спеціальних резервів на покриття можливих втрат від операцій з цінними паперами і кредитних операцій;
- своєчасне нарахування і відображення в обліку доходів і витрат за операціями з векселями;
- здійснення контролю за своєчасною оплатою векселів;
- дотримання інших вимог, передбачених внутрішніми нормативними положеннями банку та норматив-

но-правовими актами Національного банку України.

В разі зміни законодавства облік фінансових векселів банку відбувається аналогічно обліку інших цінних паперів власного випуску.

Зобов'язання банку (або перед банком) щодо купу цінних паперів за договорами, дата валютування яких ще не настала, відображаються в бухгалтерському обліку на позабалансових рахунках відповідно до нормативних документів НБУ до настання дати валютування.

При продажу цінних паперів з портфелю банку, в першу чергу, списуються найменші пакети цінних паперів одного емітента.

Зобов'язання банку щодо обов'язкового розміщення цінних паперів за договорами андеррайтингу відображаються в позабалансовому обліку відповідно до нормативних документів НБУ до дати фактичного розміщення суми в інформації про випуск цінних паперів.

Банк (юридична особа) здійснює депозитарну діяльність зберігача цінних паперів, а саме: надає послуги власникам цінних паперів — юридичним та фізичним особам щодо зберігання цінних паперів незалежно від форми їх випуску, відкриття і ведення рахунків у цінних паперах, обслуговування обігу цінних паперів на вказаних рахунках та обслуговування операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів відповідно до Положення про депозитарну діяльність та внутрішнього Положення про здійснення депозитарної діяльності зберігача цінних паперів.

Виписки з реєстру, що знаходяться у зберігача, обліковуються на окремому позабалансовому рахунку 9819 (в умовній одиниці 1 гривня), які ведуть у формі депо-балансу та підлягають обов'язковому збереженню у грошовому сховищі банку.

Банк здійснює діяльність щодо ведення реєстру власників іменних цінних паперів відповідно до Положення про порядок ведення реєстрів власників іменних цінних паперів, внутрішніх документів в частині здійснення реєстратором (банком) діяльності з ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Банк здійснює емісію ощадних (депозитних) сертифікатів відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів в разі наявності дозволу НБУ.

Відповідно до Правил випуску та обігу фондових деривативів, затверджених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, дериватив — стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати чи продати цінні папери, кошти (валютні цінності), матеріальні або нематеріальні активи (товари) на визначених ним умовах в майбутньому.

До деривативів відносяться:

— форвардний контракт — стандартний документ, який засвідчує зобов'язання особи придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому з фіксацією ціни такого продажу під час укладення такого форвардного контракту; при цьому будь-яка сторона форвардного контракту має право відмовитися від його виконання виключно за наявності згоди іншої сторони контракту або у випадках, визначених цивільним законодавством. Продавець форвардного контракту не може передати

(продати) зобов'язання за цим контрактом іншим особам без згоди покупця форвардного контракту; покупець форвардного контракту має право без погодження з іншою стороною контракту в будь-який момент до закінчення строку дії (ліквідації) форвардного контракту продати такий контракт будь-якій іншій особі, включаючи продавця такого форвардного контракту;

— ф'ючерсний контракт — стандартний документ, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань сторонами контракту; при цьому будь-яка сторона ф'ючерсного контракту має право відмовитися від його виконання виключно за наявності згоди іншої сторони контракту або у випадках, визначених цивільним законодавством; покупець ф'ючерсного контракту має право продати такий контракт протягом строку його дії іншим особам без погодження умов такого продажу з продавцем контракту;

— опціон — стандартний документ, який засвідчує право придбати (продати) цінні папери (товари, кошти) на визначених умовах у майбутньому з фіксацією ціни на час укладення такого опціону або на час такого придбання за рішенням сторін контракту. Перший продавець опціону (емітент) несе безумовне та безвідкличне зобов'язання щодо продажу цінних паперів (товарів, коштів) на умовах укладеного опціонного контракту; будь-який покупець опціону має право відмовитися у будь-який момент від придбання таких цінних паперів (товарів, коштів); опціон може бути проданий без обмежень іншим особам протягом строку його дії.

Правилами випуску та обігу фондових деривативів надане визначення фондового деривативу — це дериватив, щодо якого Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку зробила висновок про віднесення його до похідного цінного паперу як опціону чи ф'ючерсу згідно з Законом України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" [3].

Похідні цінні папери — цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом терміну, визначеного договором (контрактом), цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бухгалтерський облік операцій з опціонами ведеться із застосуванням балансового рахунку 3500 "Витрати майбутніх періодів" по ціні придбання [4].

Якщо ціна базового активу визначається опціоном на час його придбання (укладення), вимоги банку по поставці базового активу, що є предметом опціону, підлягають оприбуткуванню на позабалансових рахунках 9353 "Активи до отримання за купленими опціонними контрактами з метою хеджування" та 9354 "Активи до отримання за іншими опціонними контрактами", а зобов'язання банку по оплаті базового активу — на позабалансових рахунках 9363 "Активи до відсилання за купленими опціонними контрактами з метою хеджування" або 9364 "Активи до відсилання за іншими опціонними контрактами".

Отриманий опціон (в документарній формі) підлягає зберіганню в грошовому сховищі та оприбутковується на

позабалансовому рахунку 9819 "Інші цінності і документи", аналітичний рахунок "інші" в умовній оцінці 1 грн [4].

Операції з цінними паперами, що придбаваються банком, відображаються в бухгалтерському обліку за датою операції (датою, з якої банк зобов'язується придбати або продати актив). Якщо дата операції не збігається з датою розрахунку, вимоги і зобов'язання банку, що виникають у результаті укладення договору про купівлю-продаж цінних паперів, підлягають оприбуткуванню на позабалансових рахунках груп 935 "Активи до отримання" та 936 "Активи до відсилання" (вимоги щодо поставки цінних паперів (у разі їх придбання) / коштів (у разі продажу цінних паперів) окремо від зобов'язань щодо оплати цінних паперів (у разі їх продажу) / поставки цінних паперів (у разі їх купівлі).

Якщо цінні папери придбаваються на умовах передоплати і є розрив в датах здійснення оплати і поставки цінних паперів, у балансі банку виникає залишок за рахунком 3541 "Дебіторська заборгованість за розрахунками за цінними паперами для банку", який означає, що виконані банком зобов'язання по оплаті та вимоги щодо поставки цінних паперів вже враховані на балансі. У зв'язку з цим відповідні позабалансові вимоги та зобов'язання підлягають списанню проводками, зворотними до проводок по їх оприбуткуванню, у день здійснення такої передоплати.

Бухгалтерський облік операцій з цінними паперами, емітованими банком, ведеться в порядку, визначеному Інструкцією з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України (постанова Правління НБУ від 03.10.2005, № 358). Боргові цінні папери власної емісії враховуються на рахунках розділу 33 "Цінні папери власного боргу, крім субординованого боргу". Облік акцій власної емісії ведеться на рахунках груп 500 "Статутний капітал банку" та 501 "Емісійні різниці" [7].

Відповідно до Положення про порядок визначення справедливої вартості та зменшення корисності цінних паперів банк формує спеціальний резерв на покриття можливих збитків від операцій з цінними паперами, що віднесені до портфеля на продаж та портфеля до погашення. Під цінні папери, що віднесені до торгового портфеля, а також цінні папери, що віднесені до портфеля на продаж і обліковуються за справедливою вартістю, указаний спеціальний резерв не формується.

Із метою реального відображення в обліку структури і вартості портфелів цінних паперів щомісячно, за станом на перше число наступного місяця, банк проводить аналіз і оцінку цінних паперів, що обліковуються не за справедливою вартістю, на предмет визначення суми очікуваного відшкодування за вказаними вкладеннями.

Сума очікуваного відшкодування за вкладеннями в цінні папери визначається в порядку, визначеному Положенням про порядок визначення справедливої вартості та зменшення корисності цінних паперів.

Фактор ризику емітента визначається відповідно до його класу, визначеного згідно з Положенням про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків.

Банк створює резерв за цінними паперами, що обліковуються в портфелі банку 15 і більше робочих днів, у сумі перевищення їх балансової вартості (вартості, за якою цінний папір з урахуванням усіх його складових враховується в балансі банку) над сумою очікуваного відшкодування, що коригується на фактор ризику емітента.

Резерв на відшкодування можливих збитків від активів у вигляді цінних паперів формується під нестандартну заборгованість за операціями з цінними паперами, тобто під цінні папери, за якими банк визнає зменшення корисності (порівняно з їх балансовою вартістю).

Факт перевищення очікуваного відшкодування вкладень у цінні папери над їх балансовою вартістю в бухгалтерському обліку не визнається і при визначенні розрахункової суми резерву до розрахунку не беруть.

Резерв на відшкодування можливих збитків від операцій з цінними паперами формується у валюті активу.

Оцінка суми очікуваного відшкодування вкладень у цінні папери проводиться щомісячно за станом на перше число наступного місяця. Коригування суми сформованого резерву здійснюється до дати надання місячного оборотно-сальдового балансу (форма № 10, файл 02). Сума необхідного до формування резерву відображається за балансовими рахунками, відповідними портфелю цінних паперів. Витрати на формування резервів відносяться на рахунки 7703 "Відрахування в резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж", 7704 "Відрахування в резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення".

Деривативи (ф'ючерси, форварди, опціони тощо) не виступають об'єктами резервування.

Література:

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р. № 2121-III (із змінами і доповненнями) / програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 2. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23.02.2006 р., за № 3480-IV (із змінами і доповненнями) // Програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 3. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 06.09.2005 р., за № 2804-IV (із змінами і доповненнями) // Програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 4. "Правила ведення аналітичного обліку в банках України", затверджені постановою Правління НБУ № 221 від 19.04.2003 р. (із змінами і доповненнями) // програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 5. "Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України" затверджені постановою Правління НБУ № 124 від 19.03.2003 р. (із змінами і доповненнями) // програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 6. "Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках України", затверджена постановою Правління НБУ від 17.06.2004 р., № 280 (із змінами і доповненнями) // програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 7. "Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України" затверджена постановою Правління НБУ від 03.10.2005 р., № 358 (із змінами і доповненнями) // Програмний пакет "ЛІГА — Практик".
 8. Алексєнко М.Д., Білошапка В.С., Большакова О.Ю., Бутинець Ф.Ф. Аналіз діяльності комерційного банку — Житомир: Рута, 2001. — 384 с.
 9. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посіб. — 4-те вид., перероб. і допов. — К.: Знання, 2004. — 324 с.
 10. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у банках України: Підручник. — К.: КНЕУ, 2001. — 636 с.
- Стаття надійшла до редакції 29 грудня 2008 р.*